

Л.С. Балашов

*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський
e-mail: geobot@ukr.net*

КЛАСИФІКАЦІЯ ЕКОСИСТЕМ НИЗИННИХ ТА СУХОДІЛЬНИХ ЛУКІВ УКРАЇНИ

Пропонується класифікація екосистем материкових лук України, побудована з використанням одиниць екологічної типології та класифікації лучної рослинності. Враховане зональне розташування лук, типи ґрунтів та глибина залягання ґрунтових вод. Вказані основні трав'янисті екосистеми антропогенного походження.

Ключові слова: екосистеми, материкові луки, класифікація, Україна.

Природний рослинний покрив України характеризується значною різноманітністю, на збереження якої в наш час спрямовані зусилля науковців та практиків природоохоронної справи. Значний поштовх цьому надала розробка концепції екологічної мережі, яка була запропонована у 1991 р. Інститутом Європейської політики у справах довкілля (IEEP – Institute for European Environment Policy). Суть цієї концепції полягає в уніфікованому та динамічному захисті індивідуальних видів організмів разом з їх середовищем існування. Для цього визначаються найбільш значущі екосистеми як “природні ядра” і плануються охоронні заходи для підтримки та посилення перебігу природних процесів, від яких ці екосистеми залежать [13]. При цьому основні завдання створення екомережі Всеєвропейською стратегією передбачають: 1) збереження всього комплексу екосистем як середовищ існування видів в усій їх генетичній різноманітності, а також ландшафтів європейського значення та розширення мережі заповідних об'єктів, тобто забезпечення достатнім простором природного середовища для існування видів; 2) створення необхідних умов для розселення (міграції) видів. Передбачено також, що це забезпечить відновлення ключових екосистем, які зазнали руйнації та захистить їх від негативних факторів.

Саме для вирішення вказаних завдань постала необхідність створення класифікації екосистем, тому що остання є базовою основою екомережі. Для вирішення задач класифікації екосистем Європейським центром захисту природи та біорізноманіття було створено базу даних CORINE. Пізніше виникли інші системи класифікації екотопів Європи. Їх узагальнення призвело до розробки класифікації екотопів EUNIS, яка переважно і застосовується в Україні [5, 6].

Оскільки луки є другим за представленістю типом у складі природного покриву України і займають понад 9 млн га, ми вважали необхідним і можливим розробити класифікацію лучних екосистем. Тим більше, що останніми роками площі під трав'яними екосистемами збільшуються за рахунок зменшення орних угідь на 10-12 млн га. З цією метою раніше було опрацьовано класифікацію лучних екосистем заплав України [2].

Лучна рослинність України достатньо ретельно досліджена і класифікована за геоботанічними методами – домінантним і флористичним [1, 8, 10] – і типізована як природні кормові угіддя [3]. Але класифікація лучних екосистем представлена лише фрагментарно в класифікаціях екосистем певних територій [7, 11].

Стаття підготовлена з використанням вимог вказаної системи EUNIS [4, 12], але з урахуванням типологічних особливостей лучних екосистем [3].

Для того, щоб показати місце екосистем суходільних та низинних лук в класі “**Е. Злаково-трав'яні екосистеми**” ми наводимо попередню групу (**Е1.1. Екосистеми заплавних лук**) та наступну (**Е2. Степові екосистеми**). Окремим класом показані трав'яні екосистеми антропогенного походження: агроекосистеми та екосистеми постаграрних земель, які частково розроблені і представлені в літературі [7, 11].

Е. Злаково-трав'яні екосистеми.

Е1. Екосистеми, що формуються за умов достатнього зволоження (лучні екосистеми).

Е1.1. Екосистеми заплавних лук [2].

E1.2. Екосистеми рівнинних та схилових суходільних лук.

E1.21. Суходольні ксерофітні луки Лісової та Лісостепової зон.

E1.21.1. Недостатньо зволожені суходоли рівнин та схилів.

E1.21.11. Різнотравно-злакові луки на слаборозвинутих піщаних ґрунтах і пісках.

E1.21.111. Звичайнокуничникові луки поширені переважно в поліській частині Київської та Житомирської областей і значно рідше в інших районах Лісової зони. Зростають на еолових відкладах надзаплавних терас, на узліссях та лісових галявинах соснових лісів з дерновими пилуватопіщаними слабоопідзоленими ґрунтами. Ґрунтові води в літній сезон залягають на глибині до 2 м і більше. Лише навесні вода піднімається до 1 м. Відомі в літературі під назвою “піщані степи”.

E1.21.12. Різнотравно-дрібнозлакові луки на дерновопідзолистих та дернових супіщаних ґрунтах.

E1.21.121. Вузьколистотонконового-винограднико-мітлицеві луки характерні для південних районів Лісової зони і є азональним явищем. Вони займають невеликі ділянки на підвищеннях з добре дренованими дерновими та дерново-слабопідзолистими супіщаними ґрунтами.

E1.22. Суходольні мезофітні луки Лісової та Лісостепової зон.

E1.22.1. На терасах річкових долин та рівнинних ділянках вододілів, нормально зволжених суходолах.

E1.22.11. Дрібнозлакові луки з досить багатими на поживні речовини дерново-підзолистими піщаними і глинисто-піщаними ґрунтами.

E1.22.111. Червонокострицеві (або червонокострицево-пирійні) луки трапляються по всій Лісовій та Лісостеповій зонах на верхніх та середніх частинах схилів річкових долин, але, зазвичай, не займають великих площ. Притаманні дерновим слабо-опідзоленим супіщаним ґрунтам з рівнем ґрунтових вод в межах 1,5-2 м від поверхні ґрунту.

E1.22.112. Тонкомітлицеві (або тонкомітлицево-пирійні) луки мають значне поширення в Центральному та Східному Поліссі переважно на старих

перелогах з дерновими слабоопідзоленими та дерновими піщаними та супіщаними ґрунтами. Ґрунтові води залягають на глибині 1,5-2 м.

Е1.22.113. Різнотравно-тонкомітлицеві луки широко поширені по всій Лісовій зоні, трапляються і в Лісостепу. Є однією з основних суходільно-лучних екосистем цієї території. Займають рівнинні та підвищено-рівнинні ділянки вододілів з дерново-підзолистими або дерновими піщаними, глинисто-піщаними та супіщаними ґрунтами. Рівень ґрунтових вод – до 1,5 м.

Е1.22.114. Червонкострицево-пахучотравні (або пахучотравні) луки мають значне поширення в Лісовій зоні, де пов'язані з підвищеннями вододілів та плоскими схилами терас річкових долин, інколи займають лісові галявини. Ґрунти дерново- підзолисті глинисто-піщані. Рівень ґрунтових вод – 1-1,5 м.

Е1.22.12. Злакові луки з багатими сірими опідзоленими, дерновими глеюватими та лучними супіщаними та суглинистими ґрунтами.

Е1.22.121. Середньотрясучкові (та середньотрясучково-лучнотонконогові) луки займають в Центральному Поліссі рівнинні та підвищено-рівнинні ділянки терас річкових долин та верхні частини їх схилів з лучними (рідше дерновими) супіщаними та суглинистими ґрунтами з рівнем ґрунтових вод в межах 1 м.

Е1.22.122. Тимофіївкові луки – квазіприродні екосистеми, що сформувалися на місці сіяних тимофіївкових лук – представлені на рівнинних ділянках вододілів та пологих схилах прохідних долин з дерновими опідзоленими та сірими лісовими супіщаними та суглинистими ґрунтами. Ґрунтові води – на глибині від 1 м до 1,5 м.

Е1.22.123. Тонкомітлицево-червонокострицеві луки – значно поширені і займають значні площі в Лісовій зоні, де займають підвищені ділянки вододільних просторів та пологі схили долин малих річок і лісові галявини серед сосняків на борових терасах з переважанням сірих лісових опідзолених суглинистих ґрунтів. Ґрунтові води на глибині 1.5-2 м.

Е1.22.124. Звичайногрястицеві луки займають рівнинні ділянки вододілів з лучними суглинистими ґрунтами. Інколи виникають на місці сіяних лук. Ґрунтові води – 1 м.

Е1.3. Екосистеми низинних та западинних лук.

Е1.31. Низинні мезофітні та гігро-мезофітні луки Лісової та Лісостепової зон на дерново-глеєвих та болотно-підзолистих, інколи солончакуватих ґрунтах.

Е1.31.1. Злаково-осокові дрібнотравні мезофітні та гігрофітні луки вилугованих знижень.

Е1.31.11. Мезофітні луки на дерново-підзолистих та опідзолених глеюватих супіщаних та суглинистих ґрунтах.

Е1.31.111. **Різнотравно-чорноосокові луки** – найпоширеніша екосистема низинних лук, ділянки якої займають значні площі по краях низинних боліт, на знижено-рівнинних площах широких міжгривних знижень та блюдцевидних западинах з дерново- підзолистими, глейовими супіщаними та суглинистими ґрунтами з помітною оторфованістю, а також з торф'янисто-болотними ґрунтами і на осушених торфовищах. Ґрунтові води – на глибині 50-70 см, часом – до 1 м.

Е1.31.112. **Присяноосокові луки** – зустрічаються повсюдно за тих саме умов, що й попередні, з якими утворюють комплекси, але не займають помітних площ.

Е1.31.113. **Різнотравно-біловусові луки** серед екосистем низинних лук відрізняються від біловусників на суходолах, в заплавах малих річок та в гірських умовах тим, що займають більшу площу. Вони пов'язані з кислими дерново-підзолистими глейовими пілуватопіщаними, рідше супіщаними та торф'янистими ґрунтами. Утворюються при нерегульованому випасанні внаслідок ущільнення ґрунту. Рівень ґрунтових вод відповідає попередній низиннолучній екосистемі, переважно в межах 1 м. Відповідно трапляються на нижніх частинах схилів долин та міжгривних зниженнях борових терас та по окраїнах деяких підсушених боліт.

E1.31.12. Мезогігрофітні луки на дернових глейових супішаних та суглиннистих ґрунтах.

E1.31.121. Болотнотонконогово-сірувато-куничникові луки поширені на невеликих ділянках в прибережних частинах низинних боліт та на днищах глибоких заболочених блюдць з дерново-глейовими оторфованими, частіше торф'янисто-болотними ґрунтами на замулених піщаних відкладах з рясним атмосферно натічним та ґрунтовим зволоженням. Рівень ґрунтових вод рідко опускається нижче 50-60 см.

E1.31.2. Злаково-різнотравні мезофітні та мезогігрофітні луки низин та улоговин із забезпеченим ґрунтовим зволоженням.

E1.31.21. Мезофітні луки на дернових та лучних глейових ґрунтах.

E1.31.211. Різнотравно-лучнокострицеві луки належать як до екосистем низинних, так і суходільних лук. Розташовані на рівнинно-знижених частинах вододілів, схилах і днищах прохідних долин та інших знижень, де натічні води не застоюються. Для них характерні дернові глейові та лучні супішані і суглинністі ґрунти, інколи – осушені торфянисто-болотні. Ґрунтові води на глибині 0,3-0,7 м (низинний варіант) та 1-1,2 м (суходільний варіант).

E1.31.212. Різнотравно-лучнотонконогові луки мають в більшості вторинне походження і займають ті саме місця, що й кострицеві, а також утворюються на незасвоєних осушених торфовищах (перелоговий варіант) та на місці перестійних сіяних сінокосів (агросукцесійний варіант). Ґрунти подібні до попередньої екосистеми. Рівні ґрунтових вод не опускаються нижче 0,8-1 м.

E1.31.213. Щучникові луки утворюються на місці мезофітних лук і є наслідком пасовищної дигресії, яка призводить при надмірному навантаженні до погіршення повітряно-водного режиму ґрунту, до застоюного поверхневого зволоження і підвищення кислотності. Трапляються на всіх елементах рельєфу як на низинних, так і суходільних луках, окрім надмірно сухих. Їх поява призводить до глибокого оглеєння і заболочування ґрунтів.

E1.31.22. Мезо-гігрофітні луки на лучно-болотних та мулуватоболотних глейових ґрунтах.

E1.31.221. Чорноосоково-щучникові луки займають рівнинні ділянки великих знижень, днища та пологі схили блюдець, а також окраїни низинних боліт. Ґрунти дернові оглеєні та лучно-болотні з ознаками початку торфоутворення. Рівень ґрунтових вод – до 30-50 (інколи до 70 см).

E1.31.222. Різотравно-повзучомітлицеві луки – характерні переважно для Полісся, трапляються і в інших регіонах України – займають зниження на борових терасах, в долинах стоку і блюдцевидних зниженнях на вододілах з дерново-глейовими, лучно-болотними та мулуватоболотними ґрунтами. Заливаються на короткий час талими водами, які наносять тонкий шар делювію зі схилів, що призводить до замулювання. Ґрунтові води не опускаються нижче 50-70 см.

E1.31.223. Собачомітлицеві луки – займають невеликі ділянки на різних зниженнях серед вододілів і в прадолінах Дніпра з торф'янисто- та торфовоболотними ґрунтами, інколи – мулуватоболотними. На короткий час можуть заливатися натічними водами. Ґрунтові води в межах 30-50 см.

E1.31.224. Болотнотонконогово-гостроосокові луки – поширені по всій Україні, але низинна екосистема такого типу займає незначні площі в широких долинах стоку в найнижчих місцях та навколо перезволожених осокових боліт з лучно-болотними, мулуватоболотними і торф'янистоболотними ґрунтами. Ґрунтові води близько – 10-20 см, зрідка опускаються до 50 см.

E1.31.225. Дернистоосокові луки – як перехідна екосистема між луками та болотами – пов'язані зі зниженнями з слабопротічним або застійним зволоженням і близьким розташуванням ґрунтових вод на дерново-глейових, лучно-болотних, торф'янисто- і мулуватоболотних ґрунтах.

E1.32. Низинні, западинні, лиманні та подові мезо-ксерофітні, мезофітні та гігро-мезофітні засолені луки Степової та Лісостепової зон на лучних, лучно-чорноземних та лучно-каштанових ґрунтах та солодах різного ступеня засолення.

E1.32.1. Злакові та різнотравно-злакові ксеромезофітні, мезофітні та мезогігрофітні луки на засолених ґрунтах.

E1.32.11. Мезофітні та мезо-гігрофітні низинні луки на лучних і чорноземно-лучних середньо- та сильносолончакуватих ґрунтах.

E1.32.111. Східнокострицеві луки Поширені на лесових терасах лівобережжя Середнього Дніпра та Сіверського Дінця, зрідка – в подах півдня Степової зони з вологими солончакувато-лучними ґрунтами.

E1.32.112. Повзучомітлицево-однолусковоситнягові луки представлені на незначних зниженнях лівобережних приток Середнього Дніпра і Сіверського Дінця, а також по долинах річок і по подах Степової зони з вологими солончакуватими лучними ґрунтами.

E1.32.113. Розсунутоосоково-жерароситникові луки формуються на зниженнях терас лівобережжя Середнього Дніпра та Сіверського Дінця, по подам і долинам річок Степової зони з вологими солончакуватими та солончакувато-лучними ґрунтами.

E1.32.114. Бульбокомишові луки трапляються на зниженнях в долинах степових річок, на подах, зрідка в приморській смузі, а також лесових терас долин лівобережних приток лісостепового Дніпра та лівобережжя Сіверського Дінця на сирих лучно-болотних солончакуватих ґрунтах.

E1.32.115. Приморськотризубцеві луки трапляються на зниженнях лесових терас Лісостепового Дніпра та його приток в місцях з вологими засоленими ґрунтами.

E1.32.12. Мезофітні та субмезофітні засолені луки на глибоко-, середньо- та сильносолончакуватих ґрунтах і солонцях.

E1.32.121. Розставленопокісницеві луки трапляються на знижених ділянках лесових терас річок Лівобережної України та на лесовій терасі Середнього Дніпра на солонцюватих, солончакуватих та солончакових лучних ґрунтах.

Е1.32.122. Солончаковоайстрові луки відмічені на зниженнях лесових терас лівобережних приток Середнього Дніпра з лучно-солончакуватими ґрунтами, а також на подах півдня Степової зони.

Е1.32.123. Бесарабськокульбабові луки трапляються на зниженнях лесових терас лівобережжя Середнього Дніпра та Сіверського Дінця, а також на степних подах півдня Степової зони незначними ділянками разом з луками солончакової айстри звичайної, які використовуються переважно як пасовища.

Е1.32.124. Камфоросмові луки відмічені на знижених ділянках лівобережної лесової тераси Середнього Дніпра та лесових терасах його приток з засоленими лучними ґрунтами, а також на терасах лівобережних приток Сіверського Дінця, де в ґрунтовому покриві переважають коркові та корково-стовбчаті солонці.

Е1.32.125. Кермеково-типчаківі луки в зниженнях лесових терас басейнів Середнього Дніпра і лівобережжя Сіверського Дінця пов'язані з глибокостовбчатими солонцями.

Е1.32.13. Ксерофітні та мезоксерофітні угіддя на солончакуватих ґрунтах і солонцях прибережної смуги озер, лиманів, морів.

Е1.32.131. Бошняковополинно-покісницеві луки займають підвищені ділянки морських кіс та берегів лиманів приморської смуги і Присивашся, рідше – на подах півдня Степової зони. Ґрунтовий покрив – вологі солончаки та стовбчасті солонці.

Е1.32.122. Гіганськопокісницеві луки сформовані на зниженнях приморської смуги, в т.ч. косах та островах, а також подах півдня Степової зони. Ґрунтовий покрив представлений або мулуватими солончаками, або вологими черепашковими пісками.

Е1.32.132. Камфоросмо-типчаківі дуки в приморській смузі та на Сиваші займає цілині ділянки схилів балок та подів і інших знижень. В ґрунтовому покриві представлені глибоко-стовбчастими солонцями.

Е1.4. Екосистеми пустищних лук рівнинних територій Лісової зони.

E1.41. Пустищні луки зандрових та флювіогляціальних відкладів з бідними кислими ґрунтами.

E1.41.1. Пустищні луки на знижених ділянках рельєфу, що інтенсивно випасаються.

E1.41.11. Пустищні луки на дерново-підзолистих глеюватих супіщаних та глинисто-піщаних ґрунтах.

E1.41.111. Біловусові луки поширені у Лісовій зоні, де збільшення їх площ стимулюється надмірним нерегульованим випасанням, займають знижені ділянки рельєфа з дерново-підзолистими глейоватими супіщаними та глинисто-піщаними ґрунтами. Ґрунтові води на глибині від 1 до 1,5 м.

E2. Трав'янисті та чагарничково-трав'янисті екосистеми ксерофітного типу, що формуються в умовах недостатнього зволоження (степові екосистеми).

4. Агроекосистеми антропогенного походження.

41. Агроекосистеми польових сівозмін.

41.1. Злаково-трав'янисті агроекосистеми.

41.11. Агроекосистеми сіяних багаторічних трав.

41.11.1. Сіяні луки Лісової та Лісостепової зон на дерново-підзолистих та сірих лісових ґрунтах.

Можуть бути репрезентовані посівами як окремих видів трав (*Phleum pratense*, *Dactylis glomerata*, *Festuca pratensis*, *F. rubra*, *Arrhenatherum elatius*, *Agrostis gigantea*, *Trifolium sativum*, *T. repens*, *T. elegans*, *Medicago sativa*, *M. falcata* тощо), так і посівами травосумішей простих (з двох компонентів) або складних (з трьох-п'яти компонентів) [10].

41.11.11. Сіяні луки на дерново-підзолистих глинисто-піщаних та супіщаних ґрунтах (метлюговий агротип) [6].

41.11.12. Сіяні луки на сірих лісових і дерново-карбонатних супіщаних та суглинистих ґрунтах (волошковий агротип).

41.11.2. Сіяні луки Лісостепової та Степової зон на сірих лісових ґрунтах, опідзолених чорноземах та типових і звичайних чорноземах (можуть

бути репрезентовані посівами як окремих видів трав, так і посівами травосумішей з таких видів: *Phleum pratense*, *Festuca pratensis*, *F. rubra*, *F. orientalis*, *Bromopsis inermis*, *Arrhenatherum elatius*, *Agrostis gigantea*, *Trifolium sativum*, *T. epens*, *T. elegans*, *Medicago sativa*, *M. falcata*, *Onobrychis viciaefolia* тощо.)

41.11.21. Сіяні луки на сірих лісових та дерново-карбонатних супіщаних та суглиністих ґрунтах (молочаєво-лободовий агротип).

41.11.22. Сіяні луки на чорноземах опідзолених та сірих лісових ґрунтах (маковий агротип).

41.11.23. Сіяні луки на чорноземах типових та звичайних (кудрявцево-лутиговий агротип).

42. Екосистеми постаграрних земель.

42.1 Злаково-трав'янисті екосистеми перелогів.

42.11. Екосистеми перелогів після зернових та просапних культур.

42.11.1. Екосистеми перелогів на дерново-підзолистих, дернових та сірих лісових ґрунтах і опідзолених чорноземах Лісової та Лісостепової зон.

42.11.11. Піонерні спонтанн-сегетальні угруповання одно- і дворічних бур'янів на молодих перелогах.

42.11.12. Багаторічні перелоги, вкриті кореневищними злаками – пирійники.

42.11.13. Кореневищнозлакові перелоги з піонерною поростю лісових дерев та кущів (початок заліснення).

42.11.2. Екосистеми перелогів на сірих лісових ґрунтах, опідзолених чорноземах та типових і звичайних чорноземах Лісостепової і Степової зон.

42.11.21. Піонерні спонтанно-сегетальні угруповання одно- і двоохрічних бур'янів на молодих перелогах.

42.11.22. Старі перелоги, вкриті кореневищними злаками.

42.11.23. Кореневищнозлакові перелоги з ознаками остепнення.

Висновки

Запропонований варіант екологічної класифікації материкових лук (перший рівень) включає 2 одиниці другого рівня ієрархії, 5 – третього, 7 – четвертого, 9 – п'ятого, 23 – шостого і 36 одиниць сьомого рівня. Це відображає значну екологічну різноманітність материкових лук, що обумовлене їх поширенням у трьох природних зонах з різними кліматичними та гідрологічними умовами. Як перша спроба класифікації лучних екосистем України вона має бути в подальшому вдосконалена та конкретизована для окремих регіонів.

Список використаних джерел:

1. Афанасьєв Д. Я. Рослинність УРСР. Природні луки / Д. Я. Афанасьєв. – К. : Наук. думка, 1968. – 255 с.
2. Балашов Л. С. Класифікація екосистем заплавних лук України / Л. С. Балашов, В. А. Соломаха // Укр. фітоценологічний збірн. Сер. Фітоекологія. – Київ, 2005. – Вип. 23. – С. 107 – 113.
3. Балашев Л. С. Типология лугов Украины и их рациональное использование / Л. С. Балашев, Л. М. Сипайлова, В. А. Соломаха, Ю. Р. Шеляг-Сосонко. – К. : Наук. думка, 1988. – 240 с.
4. Дідух Я. П. Класифікація екосистем – імператив національної екомережі України / Я. П. Дідух, Ю. Р. Шеляг-Сосонко // Укр. ботан. журн. – 2001. – 58, № 4. – С. 393 – 403.
5. Дідух Я. П. Методологічні підходи до створення класифікації екосистем / Я. П. Дідух // Укр. ботан. журн. – 2004. – 61, № 1. – С. 7 – 17.
6. Дідух Я. П. Теоретичні підходи до створення класифікації екосистем / Я. П. Дідух // Укр. фітоценол. збірн., сер. С. Фітоекологія – Київ, 2005. – Вип. 23. – С. 3 – 15.
7. Дідух Я. П. Класифікація екосистем Галицько-Слобожанського екокоридору / Я. П. Дідух, А. А. Куземко // Укр. фітоценол. збірник сер. С. Фітоекологія – Київ, 2005. Вип. 23. – С. 38 – 61.

8. Куземко А. А. Лучна рослинність України / А. А. Куземко. – Київ : Наук. думка, 2010. – 215 с.
9. Кияк Г. С. Луківництво / Г. С. Кияк. – (3 вид.). – Київ : Вища школа, 1980. – 304 с.
10. Соломаха В. А. Синтаксономія рослинності України / В. А. Соломаха // Укр. фітоцен. збірник, сер. А – 1996, № 4(5). – 128 с.
11. Якушенко Д. М. Класифікація екосистем Житомирського Полісся / Д. М. Якушенко // Укр. фітоценол. збірн., сер. С. Фітоекологія. – Київ, 2005. – Вип. 23. – С. 16 – 37.
12. Davies C. E. EUNIS Habitat Classification. Final Report to the European Topic. Centre of Nature Conservation European Environment Agency / C. E. Davies, D. Moss. – February, 2002. – 125 p.
13. Sabo P. et al. Concept of the European Ecological Network – EECONET / P. Sabo et al. // ECNC on behalf of IUCN – The World Conservation Union, 1997/ <http://www.ecnc.nl/doc/lynx/lynxhome/html>.

Предлагается классификация экосистем материковых лугов Украины, построенная с использованием единиц экологической типологии и классификации луговой растительности. Учтено зональное расположение лугов, типы почв и уровни грунтовых вод. Указаны основные травянистые экосистемы антропогенного происхождения.

Ключевые слова: экосистемы, материковые луга, классификация, Украина.

A classification of ecosystems of the continental grasslands of Ukraine, built using pieces of environmental typology and classification of the meadow vegetation. Into account the zonal arrangement of meadows, soil types and groundwater levels. Shows the main grassy ecosystems of anthropogenic origin.

Key words: ecosystems, continental grasslands, classification, Ukraine.

Отримано 12.10.2011 р.